

Modellen voor kerkenraden met werkgroepen

I. Algemeen

1. In ord. 4-10 wordt aandacht besteed aan de wijze van werken van de kerkenraad met werkgroepen. Kenmerkend voor dit model is dat de kerkenraad een deel van zijn taak toevertrouwt aan zijn breed moderamen (ofwel: 'kleine kerkenraad') en aan werkgroepen (sectieteams en taakgroepen).

De verschillen tussen dit model, zoals beschreven in ord. 4-10, en de eerder beschreven werkwijze kunnen als volgt schematisch worden weergegeven:

	kerkenraad met werkgroepen	kerkenraad zonder werkgroepen
1.	Er zijn sectieteams en taakgroepen (verzamelnaam: werkgroepen).	
2.	Sectieteam: werkt ten behoeve van: <ul style="list-style-type: none"> ▪ geografisch begrensd deel van de gemeente of ▪ een bepaalde groep gemeenteleden 	
3.	Taakgroep: heeft een bepaalde taak in de gemeente (bijvoorbeeld: jeugdwerk, eredienst)	
4.	Elke werkgroep bestaat uit <ul style="list-style-type: none"> ▪ een of meer ambtsdragers (van wie tenminste één lid is van de kleine kerkenraad); ▪ andere gemeenteleden * 	
5.	Kerkenraad vertrouwt deel van zijn taak toe aan breed moderamen (= 'kleine kerkenraad'); blijft zelf 'eindverantwoordelijk'	Kerkenraad voert de eigen taak geheel zelf uit.
6.	Kerkenraad vergadert minder (tenminste 4 x per jaar)	Kerkenraad vergadert tenminste 6 x per jaar
7.	Moderamen is groter (en wordt kleine kerkenraad genoemd) <ul style="list-style-type: none"> ▪ het 'gewone' moderamen ▪ alle (overige) predikanten ▪ 'extra' ouderlingen / diakenen, deze maken in de regel deel uit van een sectieteam of een taakgroep 	Moderamen is samengesteld overeenkomstig ord. 4-8 (minimaal vier c.q. drie leden)

2. Het werkgroepenmodel betreft de taak van de *kerkenraad*. De aan het college van kerkrentmeesters resp. diakenen toebedeelde taken dienen ook in dit model te worden vervuld zoals kerkordelijk bepaald, terwijl ook de samenstelling van deze colleges in overeenstemming dient te zijn met de voorschriften dienaangaande. Voor de modellen voor plaatselijke regelingen betekent dit, dat alleen de paragrafen omtrent samenstelling en werkwijze van de kerkenraad dienen te worden aangepast.

De colleges van kerkrentmeesters en diakenen kunnen overigens, (evenals de kerkenraad, kleine kerkenraad, sectieteams, taakgroepen) wel commissies instellen, die onder hun verantwoordelijkheid bepaalde taken uitvoeren.

3. In Ord. 4-10-7 wordt het kerkordelijk raamwerk gegeven, waarbinnen het werkgroepenmodel functioneert. Enerzijds is dit een algemene aanwijzing, dat de taakverdeling wordt vastgelegd in een regeling (kerkenraad stelt na overleg met kleine kerkenraad en werkgroepen vast), anderzijds noemt dit kerkordeartikel zelf de zaken die in elk geval aan de kerkenraad resp. de kleine kerkenraad worden toevertrouwd.

Deze verdeling is -globaal gesproken- :

- de kerkenraad behoudt de kerkordelijke kerkenraadstaken en

- de kleine kerkenraad heeft de taak om het functioneren van de werkgroepen te begeleiden en coördineren.

Wat betreft het instellen sectieteams en taakgroepen: hiervan bepaalt ord. 4-10-7 *sub b*, dat dit een taak van de kleine kerkenraad is. Tegelijkertijd bepaalt de *aanhef* van dit artikellid, dat het de kerkenraad zelf is, die –in overleg- de regeling vaststelt, waarin de verdeling van taken en bevoegdheden is vastgelegd. Het is dus de kleine kerkenraad die in globale zin met het oog op de te verrichten taken het aantal werkgroepen vaststelt (en eventueel wijzigt), waarna in onderlinge afstemming de precieze verdeling van taken en bevoegdheden wordt bepaald en door de kerkenraad vastgesteld.

II. Werkgroepenmodel en wijkgemeenten

4. De mogelijkheid van het werkgroepenmodel leidt nog wel eens tot de vraag of deze structuur in de plaats kan worden gesteld van de (bestaande) wijkgemeentestructuur, omdat deze laatste als inefficiënt wordt ervaren. In deze paragraaf gaan wij nader op deze vraag in.

5. Ord. 2-16-1 stelt dat een gemeente waaraan meer dan twee predikanten voor gewone werkzaamheden zijn verbonden in de regel wordt ingedeeld in wijkgemeenten. Met de kerkordelijke uitdrukking ‘in de regel’ wordt bedoeld dat dit de regel is, doch dat er een zekere ruimte is om van deze regel af te wijken.

Die ruimte is:

- Ingeval van twee predikanten is het eveneens mogelijk om voor wijkgemeenten te kiezen;
- Ingeval van drie predikanten hoeft indeling in wijkgemeenten niet indien er goede gronden zijn om dit niet te doen (bijvoorbeeld: er zijn maar twee kerkgebouwen).

6. De kerkorde stelt dus als regel de indeling in wijkgemeenten. Meer in het algemeen legt de kerkorde nadruk op wijkgemeenten. In de wijkgemeente komt de gemeente samen rond Woord en sacrament en van daaruit verricht zij haar getuigenis en dienst. In de toelichting bij de ordinanties bij de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland is in dit verband opgemerkt (toelichting bij –toen nog- ord. 4-7):

‘...’

Nodig is een duidelijke agendascheiding tussen de algemene kerkenraad en de wijkkerkenraden. Uitgangspunt daarbij is dat de wijkgemeente voluit geméente is en de wijkkerkenraad de eigenlijke kerkenraad ..’

Dit uitgangspunt is ingegeven door de overweging dat de schaal van de gemeente niet zo groot zou moeten worden dat de betrokkenheid van gemeenteleden bij het leven en werken van de gemeente bemoeilijkt wordt. Ook is van belang dat -waar nodig- accentverschillen die tussen wijkgemeenten kunnen bestaan, vorm kunnen krijgen.

7. Een grondlijn in de kerkorde is, dat de leiding is toevertrouwd aan ambtelijke vergaderingen waarin ambtsdragers zitting hebben die heel nadrukkelijk ook andere dan alleen bestuurlijke taken hebben. De leiding in de gemeente wordt gegeven door degenen die in de pastorale en diaconale praktijk van de gemeente werken.

8. Eisen van efficiënt werken mogen uiteraard ook aan een kerkelijke gemeente gesteld worden, doch moeten binnen de kerkordelijke basisstructuur, die uitgaat van wijkgemeenten, worden ingepast.

Dit is mogelijk door de taken tussen wijkkerkenraden en algemene kerkenraad overeenkomstig ord. 4-9-4 te verdelen en op het niveau van de algemene kerkenraad met taakgroepen te werken. Dit laatste is mogelijk: in een gemeente met wijkgemeenten kunnen

zowel de wijkkerkenraden als de algemene kerkenraad hun werk organiseren volgens het werkgroepenmodel (ord. 4-10-8).

9. In ord. 4-9-4 wordt, vanwege het zwaartepunt, dat de kerkorde bij de wijkgemeente legt, de bevoegdheid van de wijkkerkenraad gedefinieerd als de bevoegdheid van de *kerkenraad minus wat aan de algemene kerkenraad is toevertrouwd*.

Aan de algemene kerkenraad is toevertrouwd (en dus aan de wijkkerkenraad niet):

- zorg voor minderheidsgroepen in de gemeente als geheel
- vermogensrechtelijke aangelegenheden
- datgene wat samenhangt met rechtspositie van predikanten en gesalarieerde medewerkers.

Daarnaast heeft de algemene kerkenraad een coördinerende taak en kunnen de wijkkerkenraden besluiten een aantal zaken gezamenlijk te behartigen en die toevertrouwen aan de algemene kerkenraad.

Door met nam dit laatste te combineren met de mogelijkheid voor de algemene kerkenraad om met taakgroepen te werken kan de gewenste efficiency bereikt worden.

Daarbij moet wel steeds worden gezien of de taken van de wijkkerkenraad niet zo mager worden dat de wijkkerkenraden nauwelijks meer volwaardig kunnen functioneren. Tenminste de eredienst voor de wijkgemeente en het pastoraat en diaconaat in de wijkgemeente dienen de verantwoordelijkheid van de wijkkerkenraad te blijven.

10. Pastoraat in de wijkgemeente is een taak van de wijkkerkenraad. Daarom zullen op het niveau van de algemene kerkenraad alleen taakgroepen voorkomen, en geen sectieteams. Sectieteams verrichten immers kerkenraadswork ten behoeve van een geografisch begrensd deel van de gemeente (*of* een bepaalde groep gemeenteleden) en hierbij zal het altijd gaan om de pastorale arbeid.

11. Volgens ord. 4-8-4 kan de kerkenraad zich laten bijstaan door commissies. Dat een (algemene / wijk-) kerkenraad zijn eigen werk structureert volgens het werkgroepenmodel laat onverlet dat hij zich daarnaast door dergelijke commissies kan laten bijstaan.

Verschillen tussen werkgroepen en commissies zijn:

- in werkgroepen hebben altijd een of meer ambtsdragers zitting;
- werkgroepen werken onder 'aansturing' van de kleine kerkenraad (zie ord. 4-10-7 sub b), commissies werken onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad.

III. Verwerking van het werkgroepenmodel in de modellen voor plaatselijke regelingen

12. Zoals reeds aangestipt behoeven de modellen voor plaatselijke regelingen in de diverse varianten alleen wat betreft de paragrafen omtrent *samenstelling* en *werkwijze van de kerkenraad* te worden aangepast indien de kerkenraad, algemene kerkenraad of wijkkerkenraad kiest voor het werkgroepenmodel.

Praktisch betekent dit, dat u bij het opstellen van een plaatselijke regeling de 'gewone' paragrafen over de genoemde onderwerpen dient te vervangen door de hierbij aangeboden alternatieve paragrafen.

De aanpassingen bestaan uit verwerking van ord. 4-10 als A-tekst (verdeeld over de paragraaf over de samenstelling en die over de werkwijze van de kerkenraad) en wijzigingen in de B- en C-teksten.

In § 1, over de samenstelling van de (algemene / wijk-) kerkenraad, is nu ook een subparagraaf opgenomen over de samenstelling van de kleine (algemene / wijk-) kerkenraad alsmede van de werkgroepen. In § 3, over de werkwijze van de kerkenraad, zijn vergelijkbare aanpassingen gemaakt.

Tot zover deze toelichting op de alternatieve paragrafen voor de kerkenraad met werkgroepen.
Voor al het overige verwijzen wij u naar de algemene toelichtingen op de plaatselijke regelingen.